

Kování a spojovací komponenty

Materiál závisí na preferencích uživatele a konkrétním typu komponenty. Obecně však varují, před slitinami zinku (šedivý zrnitý na řezu) jsou výrazně méně pevné než mosaz (zlatý na řezu), bronz (světle měděný na řezu) a není vhodné používat na namáhané výrobky (koňské postroje, obojky). Vyrobcí je užívají protože jsou levné a snadno se odlévají, ale pro malého řemeslníka je to úspora zanedbatelná, neboť řešit následné reklamace vás bude stát mnohem více. Zároveň je třeba si uvědomit, že mnoho prodejců udává u produktů povrchový vzhled a označení “staromosaz”, které často nemají s mosazí nic společného a jádro je právě zinkové a tedy velmi křehké. Je třeba myslet i na riziko otěru/poškrábání takových komponent s povrchovou úpravou ve formě další vrstvy materiálu. Bohužel dodavatelé často vnitřní složení přezky neudávají a tedy nezbyvá než si většinou provést zkoušku v ohybu, úderu kladivem a řezu na zkušebním kusu. Jistotou jsou pak přezky bez povrchové vrstvy celomosazné nebo nerezové, jejich cena je však mnohem vyšší nebo alespoň galvanicky chromované s kvalitním jádrem.

Níže přikládám stručný seznam možných variant a jejich užití, který je vhodný pro orientaci úplných začátečníků, výčet to však rozhodně není konečný.

Přezky

opaskové - k dispozici jsou klasické s trnem, se zápřeskou a upíním easy-cut na zoubky, automatické pro bezdírkové opasky atp.

sedlářské s rolnou - obvykle pro delší řemeny, které je nutno silou utahovat

osmičkové - přezky používané obvykle v historii nebo na postrojích (druhá část přezky nahrazuje zápřesku pro uložení řemenu a zabraňuje náhodnému uvolnění)

obojkové - jsou obvykle osmičkové, ale často prohnuté a s příčkou navíc na uchycení pásu kůže místo přímo na příčce s trnem

Dále existuje mnoho specializovaných přezek - kolébkové, podbřišníkové, T-přezky, G-háčky, hodinkové přezky, ...

Spojovací materiál

duté sedlářské nýty - rozdělujeme na otevřené (hladká hlavička pouze na horním dílu) a uzavřené (hladká hlavička na obou dílech). K jejich aplikaci můžete využít ruční sady

(podložka a hlavičkář) nebo lis osazený správnými pistony (na každou velikost nýtu je třeba jiná sada). Při výběru vhodného nýtu je třeba dbát nejen na průměr hlavičky, ale také délku nýtu, neboť bude-li příliš krátký dojde k jeho uvolnění a při příliš dlouhé k vyhnutí do strany nebo deformaci hlavičky! Výhodné je pořizovat nýty se "zákusem" (deformací na trnu), který zajišťuje lehkou retenci hlavičky již po pouhém nasazení.

trubkové nýty - dutinky pro jejichž aplikaci se obvykle používá lis

plné nýty - klasické konstrukční nýty, avšak pro užití v kožedělných oborech obvykle mosazné, měděné (ocel by reagovala s usní v okolí). Je nutno je doplnit příslušnou podložkou a na podložce s příslušnou jamkou pro hlavičku rozklepat kladivem "roztepat".

sponky - mohou mít různé formy a obvykle slouží jako konstrukční pomůcka při výrobě (cvikání v obuvnictví) nebo pro rychlé spojování přidržovacích oček na opasek.

opaskové šrouby - dvoudílný komponent obvykle používaný u pásků, které plánujeme následně zkracovat

knihářský šroub - vlastně se jedná o dlouhý opaskový šroub užívaný v knihařství, ale najde i jiné využití (klíčenky, zkracovací popruhy)

hřebíky - většinou pouze jako pomocný materiál při cvikání v obuvnictví nebo modelaci na šablonách za vlhka, pozor na černání třísočinné usně v kontaktu s neušlechtilou ocelí

Zapínací systémy

aktovkové zapínání - dodává se v různých velikostech a k jeho upevnění nepotřebujete žádné speciální nástroje. Běžně dostupné varianty obsahují skobu pro uchycení horní části, která je vhodná pouze pro tenké usně, pokud by jste ji nahradili nýty, můžete zase narazit na problém při zapínání. Hroty jsou po zahnutí přes přiložený plech často důvodem zachytávání nebo poškrábání obsahu materiálu proto je vždy vhodné je přelepit kusem tenké usně.

klasické druky - nejčastěji používaný typ zapínání dodávaný v různých velikostech. Skládá se ze čtyř dílů a pro jejich aplikaci je třeba speciální aplikační přípravek - podložka + nýtovač nebo kleště, případně pistony do lisu.

moto druky - obvykle pouze ve větších velikostech, zajišťují větší pevnost než klasický druk, vyžadují jiný aplikační přípravek než klasické druky

magnetické druky - podobný princip upevnění jako u běžných druků, avšak jeho síla je mnohem menší

neodymové magnety - tyto magnety v různých velikostech a silách můžete vložit do vrstev vašich výrobků a vytvořit tak skryté zapínání

petlicové zapínání - použitelné pro menší pouzdra a kabelky, působí velmi elegantně, ale většinou se jedná o slitiny zinku a rádo praská, při použití na méně pevných usních může být v budoucnu problém s centrováním zapínání

průchodky na šněrování - dvoudílné obuvnickou podložkou zajišťují hezký vzhled i na rubu, jednodílné se jen rozevrou do "hvězdičky a vzhled není pravidelný, pro aplikaci můžete využít ruční přípravek a pro přesné rozražení obzvláště jednodílných doporučuji lis s pistony

obuvnické háčky - v různých formách, ale pro jejich aplikaci je opravdu nutný přípravek, aby nedošlo k jejich deformaci, lepe lis s pistony

sedlářské knoflíky - dvoudílný šroubovací komponent ve tvaru hříbu, naproti kterému je třeba vyseknout otvor s napojeným řezem pro zapínání (samozřejmě existují i speciální výsečníky pro urychlení)

zipy, zdrhovadla - s plastovými nebo kovovými zuby dostání ve velmi různých kvalitách

Jiné komponenty

ozdobné šatonové nýty - ozdobné nýty, vyžadující pro aplikaci příslušnou podložku a hlavičkář na duté nýty

plechové pyramidy a hroty - pyramidy se obvykle se pouze zahýbají hroty okolo otvorů v usni obdobně, jako aktovkové zapínání. Hroty se nýtují na speciální podložce hlavičkářem na duté nýty.

obrtlíky - zajišťují otáčení popruhů na jezdeckých konstrukcích nebo popruzích kabelek, často mohou být součástí karabin spolu s očkem na popruh

zápřezky, vsuvky - zajišťují uchycení opasku po zapnutí do přezky pokud nechce použít koženou variantu

průvlečné spony - používají se k uživatelskému zkracování popruhů kabelek

polokroužky, kroužky, D očka - pro uchycení popruhů a jiných částí výrobků nebo jejich uživatelskému zkracování

karabiny - pro uchycení popruhů kabelek, ale i jiné využití

opaskové klipy - pro uchycení pouzder na opasek, obvykle se nýtují nebo přišívají

spony na bankovky - používají se při konstrukci peněženek typu "dolarovka" a vhodné je do konstrukce zašít

trojzubcové spony - klasické spony užívané na batozích a jiných výrobcích

šperkařské a bižuterní komponenty - zapínání na náramky, náušnicové háčky, francouzské spony do vlasů,...

knihařské komponenty - diářové mechaniky, knihařské rožky

Kde je koupit?

Pokud využijete pouze pár kusů pak lze často pořídit pouze v běžném kamenném obchodě typu galanterie nebo na eshopu s těmito potřebami. Pro specializované produkty můžete využít obchody se sedlářskými potřebami (RPSkone.cz, remam.sk), knihařskými (VOSS Žadovice) nebo při nákupu většího množství velkoobchody (pethardware.cz, vtc.cz, ivlecbych.cz). Samozřejmě můžete využít služeb přímo nějakého výrobce, slévárny, kde bude lepší kvalita ale i výrazně vyšší cena (Zanakov, Kovolitectví Toman, aj.)

Vytvoření epoxidové kopie přezky pro slévárnu

Plastelína je moc měkká (bylo mi řečeno při snímání dochází často k deformaci). Pokud má k výrobku člověk přístup po delší čas (může to nechat schnout, třeba v muzeu), tak se prodává ve výtvarných potřebách něco, jako plastelína (samotvrdnoucí hmoty Primo/Krea/DAS), ale po vyschnutí za cca 24 to ztuhne, pak se to rozštípne (výsledek je podobný, jako z moduritu, ale nemusí se péct a zároveň je to pevnější než sádra), alternativou jsou i tuhé silikonové tmely. Ještě doplním tip, že se má spona obkreslit na papír do čtverce hmoty zatlačit do půlky sponu, pak se vystřihne negativ z papíru a vloží se okolo spony a dovnitř (aby se to pak dobře v půlce dělilo), pak se přiloží druhý bloček hmoty a lehce přitlačí destičkou. Po zaschnutí štípnout dlátem, pokud vám negativ nestačí (plánujete upravovat) je možné vybrousit licí kanálek v rohu tvaru konusu, slepit páskou a vylít řídkým epoxidem za stálého klepání o stůl...vzor je připraven na úpravy. Pokud byste měli zájem to dělat kvalitněji nebo dokonce odlévat si sami je nutno použít speciální hmoty a adekvátní postupy, které hledáte v jiných článcích na internetu.